

Om
stockfångst-skogars
taxation för
uthållig
timmer-utgallring :
(ur Skogs-...

Segerdahl, Gustaf Eriksson

12 G Br.

National Library
of Sweden

Ekow.
Skog.
(P.M.)

OM

STOCKFÅNGST-SKOGARS

TAXATION

FÖR UTHÅLLIG TIMMER-UTGALLRING,

AF

G. Segerdahl
G. SEGERDAHL.

(UR SKOGS-INSTITUTETS LÄROKURS.)

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS ISAAC MARCUS,
1866.

STORRETTA

TAXATION

FOR THE YEAR 1880

OF

THE STATE OF NEW YORK

ALBANY: PUBLISHED BY
J. B. KNEELAND, 1879.

OM

STOCKFÅNGST-SKOGARS

TAXATION

FÖR UTHÅLLIG TIMMER-UTGALLRING,

AF

G. SEGERDAHL.

(UR SKOGS-INSTITUTETS LÄROKURS.)

STOCKHOLM.

TRYCKT HOS ISAAC MARCUS,
1866.

ON

STOCKHOLMST-SKOGS

TAXATION

FÖR HÅLLIG TIMMER-UTGÅLLING

OF

O. SEGERDAHL.

(OR STOCKHOLM'S FOREST)

BY

STOCKHOLM.

PRINTED AND SOLD BY

1858

ende plats (skogsvärdet) inom skogsmåttet och den tillräv-
rade timmerutskänningen, hvarvid såväl ålders- och kvalitets-
afvettes af alla de mängder ställen inom skogen, der de
skogarna hördade kommunerna till inlösnings-
afkastningen ännu är ett icke tillräckligt af dessa skogarna
- till utskänning en full tillräckning af den rationella skog-
skötselens tillvärdning äfven som ett både medel till en önskad
tillvärdning af skogsvärdet och hvarvid ett förhållande
afkastningens värdet genom utskänning af en skog
- utskänning som denna afkastning utskänning af skog-
skötsel för de olika skogarna hvarvid inom skogen

Inom de betydliga delar af Norrland, som ligga något af-
läge från hafskusten och från fjellryggen, intaga skogarne
ännu stora sträckor, af den vidd att deras afkastning af bränn-
virke saknar efterfrågan, samt att endast deras afgifvande
skörd af sågtimmer eger något gångbart penningvärde. Dessa
vidsträckt skogar (s. k. kronomarker), hafva hitintills blifvit
blott tillfälligt anlitade för stockfångst; i följd hvaraf de af-
ven varit uteslutna från den taxatoriska indelning för uthål-
lighetsbruk, som under de sednaste 30 åren kommit Statens
öfriga kronoskogar tillgodo. Men sedan Kongl. förordningen
af den 21 Dec. 1865 föreskrifvit dessa skogars begagnande
till en årlig timmerutskänning, under ett regelbundet uthållig-
hetsbruk, med åläggande för skogsförvaltarna, att årligen in-
gifva afverkningsförslag, grundade på skogens innehafvande
virkesförråd och på dess förmåga att framgent uthålla i gif-
vande afkastning, fordra kronomarkerne numera — lika väl
som Statens öfriga skogar — en efter deras föreskrifna af-
verkningsätt lämpad taxationsbehandling, förmedelst skogens
värdering samt derpå grundade beräkning till dess framgent
uthålliga årsafkastningsbelopp.

Under de för dessa trakter gällande skogsförhållanden
låter den regelbundna skogshushållningens allmänt brukliga
form, af trakthygge, icke lämpligen användas sig, i anseende
till bristen på afsättning af de klenare virkesslagen; utan blir
här nödigt, att åtminstone tillsvidare ställa skogens afverkning
endast för en inskörd af sågtimret. Vid detta förändrade
skördesätt bibehålles dock i öfrigt den rationella skogshu-
shållningens fastställda grundsatser, till förmån för en fram-
gent uthållig årligen lika stor skogsafkastning, tillämpade ge-
nom afverkningens oafbrutna bibehållande uti jemnvigt med
skogsåterväxten, och genom skogens återodling efter förått-
ade afverkningar.

Denna från vanliga sättet afvikande form för skogsaf-
verkningen måste föranleda en motsvarande och efter afvikelsen
lämpad form för skogens taxation och för dess planläggning
i och för en uthållig och jemn afkastnings afgifvande. Genom
en anställd jemnförelse mellan det i allmänhet begagnade
trakthygget, hvarvid den äldsta ståndsregen afverkas på en

enda plats (årshygget) inom skogsområdet och den ifrågavarande timmerutgallringen, hvarvid äldsta ståndsogsklassen afverkas på alla de mångtaliga ställen inom skogen, der de derunder hörande stammarne stå inblandade bland de öfriga åldersklassernas, finna vi, att intetdera af dessa afverknings-sätt utestänger en full tillämpning af den rationella skogsuthållighetsprincipen, äfvensom att båda medgifva en oinskränkt tillämpning af Fachverksmethodens hufvudidé, att kontrollera årsafverkningens utsträckning genom utsättning af en bestämd omdrefstid samt dennas afdelning uti särskilda afverkningsperioder, för hvilka motsvarande hyggesvidder inom skogen utstakas. Fortsätta vi jemnförelsen, så finna vi ytterligare, att den väsendtliga skillnaden mellan båda sätten ligger uti de särskilda åldersklassernas plats eller läge inom skogsbeståndet, samt att den skogsgrundmassa, som återväxer efter ett trakthygge, kommer alltid att afskilja ståndsogens särskilda åldersklasser i begränsade områden af skogen, och att bilda liksom en trappa af allt äldre och äldre särskilda åldersbestånd, under det att den återväxta grundmassan efter timmergallringen kommer fortfarande att utgöra ett enda åldersbestånd, med alla åldersklasserne i en jemn blandning med hvarandra. — Vi återfinna således trakthyggesskogens alla, genom periodhyggesindelningen afskiljda, åldersstamklasser uti timmergallringsskogen, och kunna äfven — ehuru de der stå blandade — vid en företagen taxation afskilja dem från hvarann, genom användande af s. k. klassvärdering. Stammarne indelning efter deras innehafvande ålder och storlek uti särskilda och bestämda storleksklasser intager vid timmergallringen samma roll, som periodindelningen intager vid ett trakthygge; den afskiljer ståndsogens uti dess särskilda åldersgradationer, bestämmer dessas större eller mindre aflägsenhet från öfvergång till huggbarhet, samt bildar den viktigaste beståndsdel uti skogsuthållighetskontrollen. Delar man stammarne vid timmergallringsskogen uti flera eller i färre åldersklasser, så har detta alldeles samma resultat i hänseende till skogsindelningen och kontrollen, som då man indelar trakthyggesskogen uti flera eller färre periodhyggen; det ställer, nemligen, afverkningskontrollerne under omdrefstiden så mycket tätare eller glesare.

Om man, till motsvarighet af trakthyggesskogens vanliga periodhyggesantal, afskiljer beståndsstammarne vid en gallringsskogs taxation, i t. ex. 5 särskilda ålders- och storleksklasser, och om man i den tidslängd, som visar sig åtgå för den yngre klassen att uppväxa till dimensionerne hos den närmast äldre, söker tidsmättet för hela skogens genomgång med gallring en omgång, samt på detta sätt genomgår skogen med utgallring af äldsta stamklassen så många omgångar, som det antagna antalet af stamklasserne, så blir resultatet i afseende på skogsuthålligheten och på afverkningskontrollen alldeles lika, som

om skogen vore uti rent fachverk indelad uti fem särskilda periodhyggen. Vill man nu ytterligare dela tiden för hvarje hel utgallringsomgång uti t. ex. 3 perioder med sina motsvarande hyggesvidder inom skogen, har man derigenom en 3 gånger tätare afverkningskontroll.

Vill man ifrån det nödtvungna och provisionella timmergallringssättet öfvergå till rent trakthygge, bör denna öfvergång beredas efterhand och ställas på en längre tid. Det lämpligaste sättet för en sådan öfvergång blir, att utsätta nästa gallringsomgång på en fördubblad tidslängd, samt att vid utgallringen inskärda samtidigt de båda äldsta stamklasserna.

En störande omständighet för timmergallringens omedelbara inträdande uti sitt normala skick förefinnes deri, att allt det inom skogen stående fullmåliga timret icke är friskt, samt att de skadade stammarne stå blandade med de friska öfverallt inom skogen. Den lättaste och äfven redigaste utvägen vore väl här, att låta dessa skadade stammar kvarstå till dess den ordinära afverkningsturen träffar dem; men då tidpunkten därför kan vara aflägs och infalla först efter 40 å 50 års förlopp, så skulle de nu skadade stammarne under tiden öfvergå till en fullkomlig oduglighet. De måste alltså i för tid borttagas, såvida man vill undvika skadan af deras bortrutnande på rot. Men skogarnes vidsträckt och oländiga beskaffenhet medgifva härvid icke att utan stor tidsuppföring särskildt uppleta, fälla och afforsla hvar och en af dessa öfver en stor vidd spridda stammar. Dessa ofördelaktigheter föranleda, att med den nödiga borthuggningen af de skadade träden samtidigt förena annat timmerhygge, så att afverkningen inom skogens särskilda trakter derigenom utsträcker till den vidd, att det för en virkesafnämare kan löna mödan, att på skiljda ställen af skogen hålla folk och dragare för timrets afverkning och för dess afforsling på skiljda och obanade vägar. Den lättast användbara utväg man härvid kan taga är den, att med den nödiga utrensningen af de skadade — för virkesafnämarna föga begärliga — stammarne förena en afverkning af den mest begärliga timmersorten, de s. k. bjelkarne, hvilka äfvenledes stå glest och spridda inom skogen. Denna förenade afverkning af de skadade timmerträden och de grofva bjelkträden blir sålunda en förutgående särskild inskörd utur skogen, ett slags beredelsehuggning, alldeles afskiljd från den normala timmergallringen; och bör den därför i afverkningsplanen särskildt upptagas till tid och omfång.

Genom den förändring från vanliga skogsafverknings sättet, som timmergallringen innefattar, föranledes en deraf beroende förändring äfven uti skogens återställningssätt. Af de båda hittills begagnade förfaringssätten vid ny skogs uppdragande, nemligen genom handsädd och genom plantering, låter i allmänhet endast det förstnämnda lämpligen använda sig å

alla de mångtaliga små och spridda tomplatserna i skogsbeståndet, som uppkomma efter en öfvergången timmerutgallring. Men åfven sådden måste till tiden och förfaringssättet lämpas efter de här gällande egna förhållandena, utan afseende på allmänt brukliga sätt att handlägga denna förrättning. Afverkningsplatsernas mängd och aflågsenhet från hvarann inom ett vidsträckt skogsområde medgifva icke att under den korta våren — råtta såningstiden — uppleta alla dessa, för att då beså dem; icke heller lemna den trånga luckan, som uppkommer efter ett timmerträds borthuggning, tillfälle att begagna de vanliga såningssätten af bredsådd, radsådd, radsådd. Man måste här begagna ett eget efter omständigheterna afpassadt förfaringssätt, hvarigenom man, efter hvad förhållandena medgifva, söker bereda en återväxt af skog i det borttagna timrets ställe, samt derjemte kan kontrollera, att alla de många småluckorna komma under kulturbehandling. Detta sätt består deri, att på hösten, då timrets utsynning verkställles, vid hvarje utstämplad timmerstam utså och nedmylla blandadt barrträdsfrö rundt omkring stammen, samt att vid den derefter företagna huggningen väl ródja platsen från affall efter fällningen och från gröfre skogsogräs, på en tvärlinie af 15 à 20 fot.

Innan vi öfvergå till afhandling om de närmare detaljerna vid stockfångstskogens taxation, torde åfven vara nödigt, att först söka en utredning af de åligganden, som uti Kgl. förordningen den 21 Dec. 1865 blifvit till Taxatorns handläggning anbefallda. Uti första rummet förekommer här den uti 9 § stadgade allmänna föreskriften, att dessa skogar icke må genom afverkning hårdare anlitas, än med skogens bestånd i framtiden är förenligt. Vi hafva här den rationella skogshushållningens hufvudsakligaste grundsats, skogsuthållighetsprincipen, tydligen uttalad. Dernäst förekommer stadgandet uti 12 §, om skogens indelande uti särskilda afverkningsblock, hvarigenom första steget föreskrifves för skogens öfverförande till ett ordnad och regelbundet skogsbruk. Vidare stadgar 8 §, att all afverkning å Kronans stockfångstskogar skall företagas endast efter afgifna, granskade och godkända "utsyningsförslag", hvilka förslag åter förutsätta en skogen ågången värderingsbehandling, jemte en utmedling af dess ut hålliga årsafverkningssats. Slutligen förekommer, uti 5 §, det åliggande för revierförvaltaren, att besluta om och beloppet af private hemmansinnehafvares utsynningar, samt att deröfver meddela tjensteutlåtande, hvilket i händelse af missnöje må öfverklagas hos skogsstyrelsen och kan derefter i besvärsväg komma under Kongl. Maj:ts prófning. Det synes vara alldeles gifvet, att den ansvarsfulla tjenstemyndighet, som här blifvit skogsförvaltaren uppdragen, nemligen att prófva och besluta om enskilda hemmansinnehafvares utsyningsrättigheter och åtnjutande skogsfångstbelopp, icke kan söka något lag-

bindande stód uti förrättningsmannens enskilda uppfattning och godtfinnande vid en företagen besigtning under skogens hastiga genomgående, så mycket mindre som gode máns eller vittnens närvaro vid den i 5 § anbefallda afsynigen icke blifvit föreskrifven; utan synes här en methodisk taxationsbehandling, enkel och lämpad efter förhållandena, vara både afsedd och nödig, för att gifva fullgiltiga skál för de fattade besluten, så vál inför intressenterne som inför den embetsmyndighet, hvilken eger att prófva de af besluten föranledda tvister.

Vid en anstállld jemnförelse af dessa föreskrifne åligganden med den tid och det handräkningsbitråde, som kunna af taxator disponeras för deras uppfyllande, finner man att fordringarne kunna för närvarande och till en början blott ofullständigt uppfyllas, samt att deras fullständiga uppfyllande kan endast efterhand och efter ett längre tidsförlopp fullkomligen vinna stånd. Det beror således vid stockfångstskogarnes nu förestående taxationshandläggning af skogsförvaltarne, att beträda den enklaste och lättaste väg, som nuvarande förhållanden kunna lemna öppen, till att närma sig det utsatta målet; hvilken väg alltid måste genom en stádse oafbruten — ehuru nu tillfälligtvis inskränkt — tillämpning af en rationell skogshushållnings grundsatser, slutligen föra till ett afsedt regelbundet skogsbruk och till ett normalt skogstillstånd. Taxatorns hufvudsakliga anhållningspunkter på denna af de lokala skogsförhållandena utstakade väg anse vi vara följande: 1:o skogssträckornas afdelande uti särskilda afverkningsblock; 2:o undersökning om och provisionel beräkning öfver hvarje blocks uthålliga årsafverkningsssats; 3:o upprättande (delvis samt år efter år) af definitiva och på fullständig skogsvärdering grundade indelningsplaner för skogsblockens afverkning och ófriga skogsbruk.

Ad. 1. Vid skogssträckornas afdelande uti särskilda brukningsafdelningar, eller s. k. skogsblock, bör uppmärksammas, att skogsbruket är vid timmergallringskogen långt enklare än vid en trakthyggesskog, och att fördenskull blockens vidd kan för en timmergallring tagas flerdubbelt större än för trakthygget, ånda till 30 à 40,000 qvdr.-ref, utan serdeles menlighet för skogsbruket. I anseende till denna omständighet, som kommer särdeles vál till pass uti de vidsträckta och obebodda kronomarkerne, behöfver man, vid deras indelning uti block, icke noga fästa sig vid vidden, utan kan företrädesvis söka naturliga gränslinier vid blockens afskiljande. Man väljer hårtill, uti första rummet, större impedimentsträckningar, såsom sjöar, strömmar, moss-sträckor, dalar, bergsryggar, vägar, afvittringslinier o. s. v. Der blockens begränsning på detta sätt icke står fullständigt att erhålla, måste man genom stakliniers uppgående fullborda det återstående. Alltid bör man för hvarje block söka att få någon af dess sidor liggande in-

till en större sjö, ström, moss-sträcka eller våg, för att deri ega lägenhet för en underlättad afforsling af timret. Sedan man på detta sätt fått blocken fullständigt begränsade, återstår vid blockafdelningen endast, att gifva hvar och ett af dem sitt egna namn eller nummer, samt att derefter uppföra hvarje block, särskildt och under den åsatta benämningen, uti revierets skogsförteckning. Utmedlingen af skogens uthålliga årsafverknings-sats, förslag öfver årsutsyningen samt andra skogs-förvaltnings- och redovisningsförhandlingar utföras sedermera blockvis.

Ad. 2. Beräkningen af hvarje skogsblocks uthålliga årsafverknings-sats, d. v. s. det antal af timmerträd, som kan framgent derifrån årligen skördas, utan åfventyr af skördens framtida förminskning genom en öfverdrifven afverkning, måste alltid grundas på följande undersökningar: 1:o om skogens innehållande arealvidd; 2:o om ståndskogens innehållande antal af såväl fullmåliga timmerstammar, som af dess yngre stammar i det åldersförhållande, som erfordras för att desse vid sin tillväxt må kunna successivt intaga platsen af fullmåligt afverkningstimmer, och att sålunda år efter år kunna fylla luckorne efter den borthuggna årsskörden. Då dessa slags undersökningar företagas för en difinitiv skogsindelningsplans upprättande, måste de utföras genom skogens fullständiga uppmätning och kartläggning samt genom en specialvärdering af ståndskogen. Men då de företagas inom ouppmätta skogar för en tillfällig uppskattning af den årsafverknings-sats, som tillsvidear kan ur skogen uttagas utan fara för dennes framtida bestånd, kunna de utan åfventyr inskränkas till endast en provisionell beräkning af skogsvidden, samt till en provisionell uppskattning af ståndskogen, efter dennes anställda jemnförelse med närmare undersökta profbestånd.

Der skogsvidden icke genom äldre mätningar blifvit utrönt, har taxator att vid den provisionella beräkningen förskaffa sig kännedom om blockets längd och bredd, för att efter dessa mått beräkna den innehållande ytvidden. Saknas härvid nog af tid och handräkning att för de ofvannämnda dimensionernes utrönande uppgå staklinier genom skogen, så bör taxator söka att få måtten utrönta på det mera lättutförda sätt, som begagnas vid recognosceringar; det är, att med en compass, hållen framför sig såsom vågvisare, rätt framgå genom skogen uti en och samma sträckning, samt att derunder mäta afstånden efter antalet af tillryggalagda steg (hvaraf vanligen 35 å 40 tagas på en längd af 100 fot). Efter de resultater, som dessa stegningar gifvit till bestämmande af en medellängd och en medelbredd för skogsblocket, beräknar man sedermera dess upptagande totalvidd. Efter de anteckningar man under stegningen fört sig till minnes öfver alla dervid anträffade och öfvergångne impedimenters dimensioner, sträckning och uppskattade storleksförhållande till blockets skogbe-

växta delar, beräknar man, vidare, impedimenternes intagande ytvidd samt fråndrager den från totalvidden, hvarefter resten angifver blockets innehåll af ren skogsmark.

Sedan taxator på detta sätt förskaffat sig kännedom om det antal kvadratref, som blockets skogsmark antagligen innefattar, återstår för honom att uppskatta det förråd af timmer, som i rundt tal bör kunna beräknas på kvadratrefvet, äfvensom till hvad del de yngre stamklasserna förefinnas inom skogsbeståndet uti det åldersförhållande, att de kunna utan afbrott underhålla en jemn timmerafverkning. Vid denna uppskattning bör taxator, till stödjepunkter vid värderingen, begagna s. k. profinier, till låge inom skogen så valda, att de angifva beståndets medelhaltighet af timmer och af yngre stammar. Dessa linier böra, om de skola lemna en tillförlitlig ledning, icke tagas under 2,000 fots längd och 20 fots bredd. Å denna af linien upptagna areal räknas de stående stammarne, samt upptagas efter deras innehafvande olika storleksklasser uti en med motsvarande columner försedd taxeringslängd, enligt det formulär, som den härefter bifogade skogsindelningsplanen närmare utvisar. Efter taxeringslängdens utvisande stamantal för hvarje storleksklass å den ytvidd, som profinien upptager, uträknar man de på ett kvadratref belöpande antalen af stammar uti olika klasser, och får derigenom skogsvärdet bekant för den del af skogen, som linien blifvit antagen att föreställa. Taxator blir genom dessa tillförlitliga rättelsepunkter satt i tillfälle att under anställda jemnförelser bättre bedöma och skatta den öfriga delen af skogen, och kan genom en vid dylika värderingar förvärfvad allt större erfarenhet och öfning allt mer och mer frigöra sig från behovet af profundersökningar, tills han slutligen blir skicklig till en, för ändamålet nog tillförlitlig, omedelbar ögonmåtsuppskattning.

För att vid denna skogsuppskattning äga erforderligen säkra stödjepunkter, bör dock taxator alltid genom profytors utväljande och undersökande, inom den bäst och den sämst beväxta delen af skogen, förskaffa sig en tillförlitlig kännedom om timrets antal på kvadratrefvet inom dessa skogsdelar. Mellan dessa funna båda ytterlighetsgrader uppställles derefter en mellangrad för hvarje helt timmers stigning eller fall i skillnaden uti timmerhaltigheten på kvadratrefvet. T. ex. om högsta graden befinnes innehålla 5 timmer och den lägsta 2 timmer på kvadratrefvet, så bildar sig taxator här 4 bonitetsgrader, af 5, 4, 3, 2 timmers haltighet på kvadratrefvet, och söker, under jemnförelse af sina undersökta profbestånd med skogens öfriga bestånd, att hänföra hvarje af dessa sednare till den efter ögonmåtsuppskattning närmast motsvarande bland de 4 antagne bonitetsgraderne. I hänseende till de yngre stamklassernes erforderliga närvaro inom skogsbeståndet, har taxator vid profytorne endast att undersöka, om stamantalet inom hvarje yngre klass öfverstiger den närmast äldre, utan

närmare granskning om stigningens storleksförhållande; och bör han sedan, efter jemnförelse med profbestånden, kunna genom ögonmättet afgöra, om de yngre stamklasserne, uti ett till värdering förekommande bestånd, förefinnas uti ofvan nämnda stigande stamantalstförhållande.

Der staklinier blifvit upphuggna vid utrönande af blockets längd och bredd, eger man i dessa en god lägenhet för ståndskogsvärderingen, genom att på vanliga sättet taxera ståndskogen uti de uppgångna längds- och breddslinierna, och derefter bedöma den intill dem liggande skogen.

Ad. 3. Der skogsmarken befinnes redan vara uppmätt och kartlagd, genom landtmäteriets handläggning vid skogsafvittringarne, förefinnas ej längre det hufvudsakligaste af hindren mot en fullständig och definitivt planläggning och indelning af skogen i och för ett rationelt uthållighetsbruk. Vid *skogens* förutgånga *mätning* och gradering hafva alla derinom liggande impedimenter blifvit helt noga frånskiljda, samt skogsmarken äfven blifvit afdelad efter dess olika godhet uti så många underafdelningar, som kan erfordras vid planläggning för en uthållig stockfångst. Då hårtill kommer, att, vid denna slags planläggning, skogens olika åldersbestånd och olika grader af växtlighet icke behöfva att, till deras intagande låge och areal, å kartan upptagas, så har man uti afvittringskartan ett af de hufvudsakliga materialen för en skogsindelningsplan redan färdig, och derigenom den mest tidsfordrande delen af planlägningsarbetet redan undanjord. Underlättningen för taxator blir härvid så mycket större, som han äfven kan begagna de af Landtmätaren genom skogen upphuggne mätninglinierne, såsom taxeringslinier.

Vid *ståndskogens värdering* begagnas profytor af en på längden utsträckt samt i vinkel mot ås- och dalsträckningar gående form. Dessa ytor böra till sitt låge företrädesvis utväljas af taxator, hvarvid han söker att få ståndskogen derinom att så nära som möjligt framställa det allmänt gällande bevuxenhetsförhållandet inom kringliggande skogen, åtminstone så, att ståndskogsvårderna inom profytan kunna utgöra en god jemnförelse- och rättelsepunkt vid värdering af omkringliggande skog; men äfven kunna skogsmätninglinierne direkte begagnas såsom värderingsprof, om man, vid deras befunna afvikelser från den omkringliggande skogens allmänliga beskaffenhet, anställer erforderlig correction. Vid profytornes utstakning och begränsning inom skogen faller sig lättast att begagna det vanliga sättet för linietaxation, genom uppgående i skogen af en staklinie, å hvars båda sidor värderingsområdet, allt som man framgår, uttages med en tvårt öfver linien förd mätstång. Uti couperad skogsmark böra sådana profinier ega 2,000 fots längd och 20 fots bredd, om de skola meddela tillförlitliga stöd vid värdering af större skogsvidder. Vid stammarnes räkning och värdering uti profinien frångår

man alldeles det vid trakthyggesskogen brukliga sättet, att sammanföra stammarne till ett gemensamt antal, samt att uppskatta hvarje af dem till dess innehållande kubikfottal af virkesmassa. I stället afdelar man stammarne, vid skogsvårdering för en timmergallring, uti särskilda storleksklasser, till skillnaden sinsemellan så afmåtta, att deras tillhörande stammar kunna efter ögonmättet väl skiljas från hvarandra, men derjemte att klasserne icke lemna för stora och för värderingens noggrannhet menliga mellanrum, samt så afpassade, att skillnaden i ålder, för hvar klass öfverhufvud taget, blir mellan alla de särskilda klasserne lika. Vid norrländska timmerkogarne, der sågtimrets vanliga minimimått är 11 dec.-tum i brösthöjdsdiameter, och der timmerträdens vanliga ålder vexlar mellan 200 och 300 år, faller sig lämpligast att bestämma klassernas antal till 5 st., då brösthöjdsdiametern för den första blir under 2,5 tum, för den andra från 2,5 till 5,5, för den tredje från 5,5 till 8,5, för den fjerde från 8,5 till 11, samt för den femte öfver 11 dec.-tum. Efter denna måttstock innefatta i allmänhet den 1:sta klassens stammar i medeltal den yngre än 50-åriga stånskogen, 2:dra klassens den 50- à 100-åriga, 3:dje klassens den 100- à 150-åriga, 4:de klassens den 150- à 200-åriga, samt 5:te klassens den öfver 200 år gamla stånskogen. Den tidslängd som erfordras för stammarne att utväxa från en lägre klass till den närmast högre blir således vid en 250-årig mognadstid för timret 50 år, vid en 200-årig mognadstid 40 och vid en 300-årig mognadstid 60 år. Vid stånskogens uppskattning inom profytan har taxator blott att hänföra hvarje stam under sin tillhörande storleksklass, samt att uppföra den uti en för ändamålet inrättad uppskattningsslängd, hvars form närmare visas uti den härefter bifogade skogsindelningsplanen. Sedan profytans innehållande stamantal för de särskilda storleksklasserne blifvit genom summering bekant, så uträknas på vanliga sättet det antal stammar af hvarje klass, som belöper sig på qvadratrefvet.

Vid *skogsblokkets planläggning* och indelning för en regelbunden timmerutgallring tillämpas i hela sin vidd de indelningsprinciper, som uti 1838 års skogsinstruktion föreskrivas, nemligen att ställa skogens genomgång med afverkning på en efter skördeverkets groflek afpassad och till årsantal bestämd omdrefstid, samt att för kontrollers vinnande af dela den åsatta omdrefstiden uti särskilda till åren bestämda afverkningsperioder, med utrösande inom skogen af mot hvarje period svarande s. k. periodhyggen, till afverkning under de år, som perioden omfattar. Men denna tillämpning får, i anseende till det afvikande afverknings sättet vid timmergallringen, en helt annan form än vid trakthygget. Årstalet för hela skogens genomgående med afverkning hvarje full omgång, hvilket vid trakthygget alltid blir lika med det antal,

som den äldsta stånds skogen skall innehafva för att vara huggfärdig, blir vid timmergallringen blott en viss aliquot af den huggfärdiga skogens bestämde åldersår, nemligen detta sistnämnda årstal, deladt med antalet af de vid stånds skogs uppskattningen bestämde stamklasserne. Skillnaden i år mellan dessa klassers medelålderstal, eller, med andra ord, det årstal som vid skogens värdering befunnits erforderligt för stammarne i en lägre klass att utväxa till den närmast högre, blir således den tidslängd, hvarunder gallringen bör genomgå hela skogen.

Genom denna flerdubblade genomgång af hela skogen med utgallring, under den tidrymd som erfordras för stånds skogen att uppnå huggbarhetsåldren, blifver afverkningskontrollen lika många gånger förnyad som vid trakthyggets periodläggning, samt bringad till motsvarighet af den periodiska kontrollen vid detta hygge. I följd häraf skulle perioders afdelning inom hvar omgångstid kunna utan intrång uti den vanliga trakthyggeskontrollen alldeles förbigås vid timmergallringen. Men häremot framter sig den omständigheten, att den huggbara timmergallringsskogens ålder är minst dubbelt högre än trakthygges skogens, hvarföre kontrollerne, med antagande af samma tidsförlopp dem emellan, behöfva att vara vid timmerskogen minst dubbelt flera. I följd af detta behof af flera afverkningskontroller under den långa uppväxttiden för sågtimret, delar man tiden för hvarje skogen genomgående timmergallrings-omgång uti 2 eller heldre 3 särskilda perioder, samt utstakar för hvarje af dessa en motsvarande vidd af skogen (periodhygge), att till dess innehafvande timmerträdsförråd utgallras under de år som perioden omfattar. Man får på detta sätt 10 à 15 sjelfmant framstående kontroll-lågenheter under den 250- à 300-åriga tid, som fordras för timmerträdet att blifva huggfärdigt. — För hvarje af dessa afdelade perioders omfattande årstal bestämmer vidare indelningsplanen, hvilka trakter af skogen som skola genomgallras, samt det belopp af timmer, som blifvit uppskattadt, att dervid falla.

För en närmare belysning af sättet för timmergallrings skogens indelning och såsom en närmare anvisning för planens formella uppställning, bifogas härjemte karta med tillhörande handlingar för en fullständig timmergallringsindeling, upprättad under författarens speciella ledning, af Skogs-institutets elever.

I hvad som i öfrigt kan tillhöra stockfångstskogens planläggning för en rationell hushållning, hänvisas till de allmänna skogstaxationsreglorna.

Boda Kronopark,

indelad för en regelbunden timmergallring, år 1863, af Skogsinstitutets elever.

I följd af särskild skrifvelse från Kon. Bef:h:de uti Wester-Norrlands län, angående Boda Krono-öfverloppsmarks öfvertagande under Statens omedelbara vård, samt skogens behandling efter regelbunden skogshushållningsplan, företogs under Juli och Aug. månader 1863, af Skogsinstitutets elever under Skogsbrukslärarens ledning, en ståndskogsvärdering å förenämnda kronomark, hvars utfallande skogsvärden för skogens särskilda trakter redovisas genom bifogade ståndskogs-uppskattningslängd och uppskattningssammandrag. På grund af denna ståndskogsvärdering uppgjordes sedermera under Skogs-Taxationslärarens ledning en plan för skogens indelning i och för en uthållig timmerutgallring, äfvensom för dess brukning i öfrigt efter den rationella skogshushållningens reglor.

Vid beslutets fattande om kronomarkens regelbundna behandling hade såsom ändamål för skogens brukning blifvit utsatt, att utur skogen kunna skörda en årligen lika stor mängd af sågtimmer, till det antal som kunde stå tillsammans med en framgen uthållighet i den bestämde årskvantiteten.

Till ledning vid förrättningen meddelades en år 1853 af Afvittringslandtmätaren L. Östlund upprättad karta öfver ifrågasvarande kronomark, med tillhörande beskrifning, hvilka handlingar, efter derå anställd granskning, befunnos innehafva den fullständighet och tillförlitlighet, att den förevarande skogsindelningen derpå kunde grundas. För ståndskogens uppskattning begagnades proffinier af 20 fots bredd, till en sammanräknad längd, å 19 särskilda ställen, af 118,000 fot, upptagande 236 kvadratrefs vidd, eller 1,18 procent af den effektiva skogsvidden. Enligt hvad anställda undersökningar om de uti linierne fällda timmerstammarnes ålder tillkännagifvit, uppnå stammarne sina timmerdimensioner mellan deras 170:de och 250:de år; på grund hvaraf 200 år antogs i medeltal erfordras, innan de uppnå minsta timmerdimensionen. Med anledning häraf indelades stammarne vid deras värdering inom proffinierne uti 5 klasser af den diameterstorlek för hvarje, som uppskattningslängden angifver, samt med en undersökt öfverhufvudtagen åldersskillnad af 50 år. Då följaktligen stammarne fordra denna sistnämnda tidslängd för att uppväxa från en lägre storleksklass till en högre, kommer skogens genomgång med timmergallring att hvart 50:de år förnyas i den omgångsordning inom skogen, som vid första gallringsomgången blifvit inledd. För tätare kontrollers vinnande har denna 50-åriga omgångstid blifvit afdelad uti 3 särskilda till

innehållande årsantalet bestämda perioder, med utsatt motsvarande gallringsareal inom skogen för hvarje.

I hänseende till planläggningen i öfrigt anmärkes, att skogens dervid åsyftade uthållighet i den beräknade årsafkastningens afgifvande icke ansetts vara ensamt betingad af årsinskördens inskränkning inom de grånsor, som planen därför utstakar, utan åfven af ett ofelbart igenfyllande, genom kulturbehandling, af de genom timmertrådens utgallring uppkommande luckor inom det å rot växande skogsbeståndet, samt derjente af skogens möjligast fullkomliga fredhållning mot tillfälliga skador, tillfogade genom åverkan, eld, betning af getter o. s. v.

De närmare omständigheterna vid denna kronoskogs beskaffenhet och tillstånd, dess hushållning samt dess brukningsätt till ståndskogens afverkning återuppdragande och vård, finnas utredda uti nedanstående indelningshandlingar.

Beskrifning till Skogsindelnings-Kartan öfver Boda Kronoskog,
uti Lids socken af Wester-Norrlands län, upprättad för
en 50-årig timmergallringsomgång, år 1863.
af Skogs-institutets elever.

Litt.		Areal.		Summa.	
		qv.-ref.	st.	qv.-ref.	st.
	Skogsmarken inom denna Krono- öfverloppsmark, uppmätt år 1853, vid afvittring inom Lids socken, är be- växt med blandad tall och gran af olika åldersklasser om hvarandra. Be- ståndet är ojemnt slutet och öfverhuf- vudtaget glest, samt genomskuret dels af större och mindre luckor efter öf- vergången skogsbrand och hyggen, dels af s. k. grantjålar, å hvilka en dvergartad ståndsog befinner sig, sak- nande växtlighet och värde. Jordmä- nen består af mull- och lerblandad sand, till större och mindre grad sten- bunden, med ett temligen jemnt och ländigt låge, hvilket omvexlar å olika ställen mellan torrt och fuktigt. Stånd- ortens bördighet för tall och gran kan öfverhufvudtaget uppskattas att vara fullt medelmåttig, något mer gynnande för tallen än för granen. Den visar sig kunna på 170 å 250 år framalstra sågtimmer, samt på en ännu längre växttid grofva s. k. bjelkträd. <i>Sko- gens</i> afdelade särskilda <i>bestånd</i> ega följande innehåll i arealvidd:				
a.	Nordligaste delen, intill 15:de profinien	2547	83		
b.	Dernäst, mellan 15:e och 13:e linierna	3164	—		
c.	” ” 13:e ” 11:e d:o	2039	27		
d.	Utmed vestra rågränsen	1813	—		
e.	Utmed östra d:o	718	90		
f.	D:o d:o d:o	2261	70		
g.	D:o d:o d:o	592	03		
h.	I väster intill Örsjön	1664	07		
i.	I söder om Svarttjärn	1690	85		
k.	I söder om N. Fåbodtjärn	1728	30		
l.	Invid östra rågränsen	446	60		
m.	Intill vestra d:o	1076	60		
n.	Skogens södra hörn	497	—	20240	15

Litt.	Areal.	Summa.	
		qv.-ref. st.	qv.-ref. st.
	Öfverfördt		20240 15
	<i>Vid afvittringen upptagne impedimenter.</i>		
1.	Hvithöjdens fåbodar, nordligast . . .	12 95	
2.	Bergshöjd, skogbevåxt	788 55	
3.	Myr, omkring Wargtjern	206 85	
4.	Wargtjern	39 20	
5.	Bäck från d:o	2 10	
6.	Myr, intill vestra Rået	68 60	
7.	D:o	37 80	
8.	Liten mosse	1 40	
9.	Bergshöjd, skogbevåxt	206 50	
10.	Södra Nysjön	82 42	
11.	Myr, vid Myttjern	98 70	
12.	Olof-Nilstjern	9 10	
13.	Myr, derinvid	101 85	
14.	Myr, vid östra Rået	29 05	
15.	Tjern, d:o	7 87	
16.	Norra Nysjön, med bäck	130 20	
17.	Mosse, derinvid	66 85	
18.	Myttjern	8 40	
19.	Myr, derinvid	29 92	
20.	D:o d:o	10 85	
21.	D:o invid Ångsjön	209 82	
22.	Bergshöjd, skogbevåxt	246 92	
23.	Myr, med 2:ne små tjern	222 25	
24.	Fasterstjern	18 20	
25.	Liten myr	18 90	
26.	Örsjön, med bäck	158 72	
27.	Myr, vid Svartsjön	7 —	
28.	Svartsjön	69 30	
29.	Mosse derinvid	57 75	
30.	D:o vid östra Rået	14 70	
31.	Myr, med tjern	132 30	
32.	Liten myr, vid bäcken	7 —	
33.	D:o	14 87	
34.	D:o vid Örsjön	6 82	
35.	Bergshöjd, skogbevåxt	75 60	
36.	Myr, kring Svarttjern	671 65	
37.	Svarttjern	74 90	
	Öfverføres	3945 86	20240 15

(Transumt.)

Ståndskogsuppskattnings-Längd, uti profinier inom Boda Kronmark,
upprättad år 1863.

Antal stammar, i Classer, efter brösthöjdsdiameter.					Undersökta stammar, till innehafvande:			Anteckningar.	
Under 2,5 dec.-tum.	Från 2,5 till 5,5 tum.	Från 5,5 till 8,5 tum.	Från 8,5 till 11 tum.	Öfver 11 dec.-tum.			Höjd, i fot.		
				Friska.	Skadade.	Summa.		Alder, år.	Brösthöjdsdiametern dec.-tum.
<i>Linien N:o 4; inom Litt. 1.</i>									
—	11	—	2	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	1	—	—	217	14,5 67	Tall.
—	6	—	—	—	—	—	—	—	D:o.
—	9	4	—	—	—	—	—	—	D:o.
—	—	1	—	—	—	—	112	10 68	Gran.
—	1	—	—	—	—	—	50	2,5 17	D:o.
—	—	—	—	1	—	—	190	11,1 47	Topptorr tall.
—	2	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	—	—	139	6,0 50	Tall.
—	1	3	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	1	—	—	260	15 80	Tall. Mätpälen N:o 1.
—	1	11	3	—	—	—	—	—	—
—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	—	—	143	7,9 49	Tall, toppskadad.
—	11	6	—	—	—	—	—	—	Ung tät tallskog.
—	—	—	—	1	—	—	235	11,6 56	Tall. Mätpälen N:o 2.
—	2	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	18	5	3	1	—	—	—	—	—
—	—	—	3	1	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	—	—	140	8,3 61	Tall. Mätpälen N:o 3.
—	—	4	—	1	—	—	—	—	—
—	26	10	2	—	—	—	—	—	Tät ung Granskog.
—	—	1	—	—	—	—	82	2,2 30	Tall. Mätpälen N:o 4.
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	1	—	—	—	—	(Litt. 1.)
—	—	—	4	1	—	—	—	—	Linien: 2000 fots längd = 40000 qv.-f.
—	74	54	23	13	10	—	10	—	Stammar pr qv.-ref: 19 uti 1:sta, 14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	uti 2:dra, 6 uti 3:dje, 3 uti 4:de
—	—	—	—	—	—	—	—	—	och 2,5 uti Timmer-Classen.

Ståndskogsuppskattnings-Sammandrag för Boda Kronomark, upprättadt
vid skogens indelning för regelbundet timmergallringshygge,
år 1863.

Beteckning å Kartan.	Innehållande areavidd, uti: Qvadrat-ref.	Stamantal pr Qvadr.-ref, af olika storlek efter bröst- höjdsdiametern i dec.-tum.						Antal af afverkningsbara timmerträd å hela skogsbeståndet.			Årliga afverknings- trädd under nästa 50 år.	Anteckningar.
		Under 2,5 tum.	Af 2,5 till 5,5 t.	Af 5,5 till 8,5 t.	Af 8,5 till 11 t.	Af mer än 11 tum diameter.		Friska.	Skadade.	Summa.		
						Friska.	Ska- dade.					
a	2587 83	10	8	7	5	1,76	0,17	4484	433	4917	98	Taxerad efter värde af: Linierne 17, 16 och 15.
b	3164 —	16	7	11	7	2,82	0,16	8922	506	9428	189	” 15, 14, 13.
c	2039 27	9	8	5	5	1,57	—	3202	—	3202	64	” 13, 12, 11.
d	1813 —	22	18	6	3	1,58	0,21	2865	381	3246	65	” 11, 10 $\frac{1}{2}$.
e	718 90	19	16	4	1	1,34	0,33	963	237	1200	24	del af Linien 11.
f	2261 70	20	16	7	4	3,86	0,32	8730	724	9454	189	delar af 11, 10, 9, 8.
g	592 03	12	17	16	3	3,72	1,06	2202	628	2830	56	del af 7.
h	1664 07	5	4	3	2	1,0	0,1	1664	166	1830	37	delar af 9, 8, 7.
i	1690 85	9	9	6	3	1,98	0,2	3348	338	3686	74	Linierne 5, 6.
k	1728 30	9	9	13	11	2,52	0,44	4355	760	5115	102	delar af 3, 4, 5.
l	446 60	17	14	12	12	3,95	0,2	1764	89	1853	37	delar af 3, 4.
m	1076 60	14	10	9	13	4,14	0,59	4457	635	5092	102	Linien 2, del af 3.
n	497 —	12	7	15	13	4,65	0,93	2311	462	2773	55	Linierne $\frac{1}{2}$ och 1.
	20240 15							49267	5359	54626	1092	
	Uti medeltal för hela skogen, pr qvadrat-ref							2,43	0,27	2,7	0,05	

Ständskogsbeställnings-Samfundet
Boda Kronomark, upprättadt

Indelningsplan

för skogsbrukets bedrivande vid Boda Kronomark, från året 1864
till och med 1913.

Ekonomiska åtgärder.

För att bereda bostad åt en vid skogen nödig bevakare, erfordras att Hvithöjdens förut inhågnade fåbodsplats bebygges med mans- och uthus, samt utvidgas, hågnas och uppodlas till den utsträckning, att en bosättning der göres utförbar och att en häst och ett par kor kunna derstädes till åboens begagnande vinterfödas. Öfver de härvid erforderliga arbeten torde skogsförvaltningen böra uppdragas att inkomma med utförligt kostnadsförslag.

Dels för att underlätta bevakningspatrulleringen, dels för att bereda den på Hvithöjden bosatte bevakaren nödig lägenhet, att genom s. k. klöfning på hästryggen kunna hemforsla sina lifsförnödenheter, erfordras att så väl rälinierne kring kronomarken som den igenom densamma löpande gångstigen, ifrån landsvägen åt Sillresidan till Hvithöjds fåbodsplats, upprensas till en för gång och ridt erforderlig bredd, samt derjemte förses med nödiga spänger och vasar för öfvergång af vattendrag och mossar; hvarå skogsförvaltningen likaledes borde ingifva kostnadsförslag.

För att kunna uti denna milslånga och från boningsstäder aflågsna skog utföra de der erforderliga skogsbruksarbetena, vid hyggen, sådder, hjälpgällningar o. s. v., blir nödigt att bereda lägenhet för skogsarbetarne, att kunna tillbringa natten inom skogen uti för detta ändamål uppförda skogskojar af resvirke med betäckning af ris, bark och mossar. Åt skogsförvaltningen torde böra uppdragas, att inkomma med förslag för uppförande af 3 sådane skogskojar å tjenliga platser inom bestånden litt. *c*, *f* och *k*.

Timrets utgällring bör helst förrättas genom egna och af skogsförvaltningen aflönade arbetare, samt utföras med tillhjälp af stocksågar, hvarigenom timret blir begärligare, äfvensom dessa fördelaktiga virkestillredningsverktyg derjemte mera allmänt utbredda. I enlighet härmed borde förvaltningens inventarieförråd förses med ett vid skogsafverkningen erforderligt antal af stocksågar.

Vid timrets upphuggning böra träden huggas och tillredas till de virkessorter, som bäst betala sig; alltså bör hvarje nog grof och oskadad stam, som kan vid tillredningen erhålla 8 dec.-tums midtelfyrkant och fulla 25 fots längd, icke huggas till timmer, utan tillredas såsom bjelke och i denna egenkap afyttras.

Vid försäljningen af virket, antingen detta afyttras på rot, eller om det före afyttringen upphugges på Statens för-

skjutande bekostnad och genom skogsförvaltningens försorg, bör alltid ett minimum uti försäljningspriset fastställas för 5 år i sender, till förebyggande af prisernas obegränsade nedtryckning genom en öfverenskommen återhållsamhet hos afnämarna. Härvid föreslås försäljningspriset för nästa qvinnennium till 50 öre för timmer och till 2 R:dr 75 öre för bjelke af å rot stående skog, samt till 67 öre per timmer och 4 R:dr för bjelke, då virket ligger i skogen upphugget. Skulle spekulanterne vid virkets försäljning med afsigt hålla sig tillbaka, för att derigenom söka att nedtrycka försäljningspriserna, bör både afverkning och virkesutbudning inställas, intilldess efterfrågan åter inträffar till åsatta minimipriser.

Skogsafverkningen.

Vid timrets utgallring må icke något träd fallas, som håller under 11 tums txårlinie på 3 alnars höjd öfver marken (d. v. s. 11 tums brösthöjdsdiameter); icke heller må oskadadt eller skadadt träd, som innehar mer än 11 tums brösthöjdsdiameter, förbigås och utelemnas vid en pågående timmergallring. Alla utgallringsstammar böra, på eftersommaren eller hösten näst före deras afdrifning, bleckas, numreras, stämpas och i afverkningslistan införas genom revierförvaltarens försorg och på hans ansvar.

Enär de nu skadade timmerträden, d. v. s. sådane som antingen redan afdött eller ock visa öfvergång till afdöende, icke utan en betydande skada skulle kunna öfverhållas till dess den ordinära utgallringsomgången genom hela skogen kan träffa dem alla, uppstår en nödvändighet, att under den första utgallringsomgångens första år genomgå hela skogen med en extra utgallring af alla de skadade stammarne. Men då afnämaren af dessa skulle komma att saknas, om ej virke af högre värde kunde på samma gång och i sammanhang dermed utbudas, blir nödigt att med utgallringen af de skadade stammarne förena en afverkning af de gröfsta och derföre mest begärliga timmerstammarne, till ett ungefärligen lika antal med de skadade. Efter denna förberedande genomgång öfver hela skogen med utgallring af de skadade och af de gröfsta stammarne, vidtager först den ordinära timmergallringen. Denna har, i anseende till ståndskogens mera framskridna ålder och förvärfvade större groflek, ansetts böra börjas vid skogsblockets södra ända och fortsättas norr ut, under en genomgångstid för hela blocket af 50 år, hvilken tidslängd, enligt vid ståndskogens värdering företagna undersökningar, befunnits vara erforderlig för den i groflek intill timret närstående stamklassen att uppväxa till timmerdimensioner, för att sedan under det derpå följande 50-talet af år afverkas.

Efter denna ordningsföljd vid afverkningen, komma nedanstående skogsdelar att utgallras under de afdelade afverk-

ningsperioder af den 50-åriga genomgångstiden, som nedanstående plan upptager.

1:sta perioden, åren 1864—72, 9 år.

Under denna period upphugges, till det antal för året som här nedan finnes utsatt, allt det skadade timret inom skogen, uppskattadt till ett antal af . . . . . 5359 st. Bjelkar och groft timmer, beräknadt till 10 proc. af hela timmerantalet, eller 4926 „ 10285 st., eller 1143 stammår för året.

2:dra perioden, åren 1873—85, 13 år.

Uppskattade friska timmerstammår, med öfver 11 tums brösthöjdsdiameter, inom trakterne *i, k, l, m, n*, innehållande 5439 Ref 35 st:gr . . . . . 14612 st., eller 1124 st:mr årligen.

3:dje perioden, åren 1886—96, 11 år.

Uppskattade friska timmerstammår inom trakterne *e, f, g, h*, innehållande 5236 Ref 70 st:gr . . . 12203 st., eller 1109 st:mr årligen.

4:de perioden, åren 1897—1913, 17 år.

Uppskattade friska timmerstammår inom trakterne *a, b, c, d*, innehållande 9564 Ref 10 st:gr . . . 17526 st., eller 1031 st:mr årligen.

Under förloppet af de år, som af hvarje period omfattas, må timmergallringen ej öfverskrida gränserna af de skogs-trakter, som genom ofvanstående plan blifvit anvisade.

Stockarne böra efter deras fällning förses med en invid deras liggplats nedslagen påle, hvarå timrets innehafvande och i upphuggningslistan införda ordningsnummer finnes antecknad, för att timret må kunna under snö igenfinnas, till aflevering åt afnåmare.

Affallet efter timmergallringen bör, för hvarje stam, uppsamlas uti smala ränder eller ock i högar, för att icke bilda hinder mot uppkomsten af skogsplantor å luckan efter det utgallrade trädet, samt att ej ligga till hinder för en kringstående ungskogs uppväxt.

Skogskulturen.

Efter utförd timmerutgallring böra alla dervid uppkomna små luckor, sedan de på 15 å 20 fots vidd blifvit väl rensade från buskar, ris och skogsogräs, genast igenläkas, antingen genom en der förrättad handsädd af barrträdsfrö, eller ock, om hyggesplatsens aflågsenhet och markens oländighet ej mot plantering lägga hinder, genom utplantering af 2- å 3-åriga barrträdsplantor.

Vid de inom skogsbeståndet nu befintliga skogstoma större och mindre öppningar, som uppkommit dels efter förr öfvergången skogsbrand, dels efter föröfvade skogshyggen, men hvilkas vidd och utsträckning inom skogsområdet icke kunnat vid denna förrättning fullt bestämmas, enär de icke blifvit upptagna å den till grund för skogsindelningen lagda afvittningskartan, bör en successiv skogsodlingshandläggning utföras, på det sätt, att årligen minst 25 qv.-ref af dessa kalplatser återodlas till skogsbestånd, så långt som kalmark finnes inom blocket att odla. Valet af odlingsättet härvid anses böra bero af skogsförvaltaren, samt lämpas efter de lokala förhållandena; likasom valet af det trädslag, som å hvarje plats skall odlas. Dock bör vid dessa kulturföretag icke förbises, att lärkrådet, bland våra barrträdsdrag, bäst egnar sig för en både hastig och lyckad igenfyllning af luckor inom skogsbestånden, samt att detta trädslag derjemte gifver ett varaktigare och mera värdefullt virke, än tall och gran; i följd hvaraf lärkrådet förtjenar att företrädesvis blifva använt till luckornas igenfyllande å alla de ställen, der jordmån och läge ej lägga särskilda hinder mot trädslaget framgång.

De inom skogen, under benämningen af grantjålar, förekommande trakter, nu bevåxta med s. k. margranar, saknande i det närmaste all växtlighet, men der undantagsvis förekommande insprångda tallar deremot förete en mer än medelmåttig växtlighet, böra efterhand omvandlas till tallskog, till minst 15 qvadr.-refs vidd årligen. Denna omvandling anses böra utföras på det sätt, att den nu växande granskogen kalhugges och risbrännes å platsen, hvarefter marken besås med tallfrö uti blandning med råg, samt sedan fredas för betning.

I och för dessa erforderliga skogskulturer böra plantskolor för tall, lärkråd och gran, af ett halft qv.-refs vidd hvardera, uppodlas, inhågnas och besås, en vid skogvaktarebostället Hvithöjden samt en vid hvardera af de föreslagna 3:ne skogskojorne. Dessa plantskolor böra odlas till den vidd, att erforderlig tillgång af plantor kan derifrån oafbrutet erhållas för alla vid kronomarken nödiga planterings utförande, så väl till beståndsluckors igenfyllningar som vid grantjålarnes omvandling till tallbestånd.

Öfver alla med skogskulturen förbundna kostnader, så väl för sådd och plantering i skogen, som för plantskolors anläggning, hågnad och skötsel, bör skogsförvaltningen årligen upprätta förslag, samt requirera förskott af dervid åtgående arbetsmedel.

Skogsvården.

För bevakning mot åverkan och ohågn, för uppsigt och ansvar vid virkesupphuggning och afforsling, för timrets märkning och aflevering, för arbetsförmanskapets bestridande vid kulturföretag, gallringar m. fl. brukningsåtgärder vid denna

till mer än 25000 kvadr.-refs omfång uppgående kronomark, är oundgängligt, att densamma förses med egen inom skogsområdet bosatt bevakare. Skall denne kunna uppfylla de anspråk, som ofvannämnda tjensteåligganden uppställa, så är nödigt, att han förses med en för full bergning erforderlig aflöning, så att han ej nödgas att söka biförtjenster, utan kan odeladt egna sin verksamhet åt tjenstgöringen och skogens bästa.

De inom skogen befintliga gråskårr och slättermyrar, som kunna begagnas för gråsskörd, böra först väl slåtrödjas, samt derefter till gråsbergning bortauktioneras, för 5 år i sender; med dervid fastadt vilkor, att de ångslador och håssjebottnar, som af inroparen under förpaktningstiden uppföras med erhållet virke från kronomarken, må till denna hemfalla vid förpaktningssärens utlöpande.

Enär en mängd af spridt liggande platser öfver hela skogsområdet blifva under de första 20 å 30 åren af omgångstiden satta under kulturbehandling, och således deras fredställning blir af en särdeles vigt, föreslås att betning å kronomarken, genom främmandes kreatur mot betalning, blifver inställd medan dessa kulturarbeten pågå, och att under tiden betning endast må vara medgifven för skogvaktarens kreatur, under särskild tillsyn af vallhjon, hvilken noggrant afhåller kreaturen från kulturplatserna. Särskildt förbud och ansvar torde blifva nödigt att stadga mot kronomarkens betning af getter, hvilka snart skulle förstöra kulturerna.

I den mån som ungsogsbestånden utväxa till så stor tätslutenhet, att trångsel mellan stammarne uppkommer och de svagare börja att öfverskyggas, böra dessa bestånd undergå en måttlig hjälpvallring, med borttagande endast af de synbart sjukliga stammarne, samt med omsorgsfull öfverhållning af alla de stammar, som ingifva förhoppning om uppväxt till dugliga timmer. Skogsbeståndet bör i allmänhet hållas städse jemnslutet, såväl fritt från all sorts gleshet och öppningar, som från trångsel. Der torrstammar eller vindfällen uppkomma inom skogsbeståndet, böra de genast upprentas.

Till att förebygga skadliga skogsinsekters inrotande inom skogen, bör allt fäldt virke, som kommer att öfver sommaren kvarligga, undergå barkskalning innan vårvärmens inträdande; äfvensom de stockar, hvilka blifvit bestämde att gagnas såsom bjelkar, böra fyrskrädas och ristäckas.

I hvad som vid här lemnade korta anvisning kan tillåfventyrs finnas bristande, för att reda de många olikartade förhållanden, som kunna framte sig vid Norrländska vidsträckt skogsmarkernas indelning för ett regelbundet skogsbruk, hänvisas taxator, att uti allmänna skogstaxationsreglorne söka en fullständigare ledning.

